

Купеля

2004 рік. Вони познайомилися під час буремних подій у самому серці Києва. Софійка була серед мітингувальників, а капітан Волошин стежив, щоб ніхто не постраждав. Вони випадково зустрілися поглядами — і зрозуміли, що відтепер завжди будуть разом. Це було справжнє кохання!

...Софійка відчувала біду, тому благала свого коханого Сашка не їхати у чергове відрядження. Із лагідною посмішкою він сказав, що повернеться за кілька тижнів, однак цього не сталося... Дівчина у відчаї! Від рідних хлопця Софійка дізнається, що трапилося нещастя і її Сашко потрапив до лікарні. Однак, побачивши його, вона розуміє: усе набагато страшніше. Коханий не впізнає її! Та це лише початок цієї надзвичайної історії кохання...

Також до книжки увійшли кращі оповідання автора, серед яких «Запізніле зізнання», «Новий міст», «Співбесідник за викликом», «Однокласник» та ін.

СВІТЛАНА
ТАЛАН

Купеля

Книга
СМІСНОГО
ДОСВІДУ

Світлана Талан

Купеля

З БІРКА

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2016

© Талан С., 2016

© Trevillion Images.com / Nina Pak, обкладинка, 2016

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання
українською мовою, 2016

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє
оформлення, 2016

ISBN 978-617-12-0598-7 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Талан С.

Т16 Купеля : збірка / Світлана Талан. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. — 240 с.

ISBN 978-617-12-0174-3

Софійка відчувала біду, тому благала коханого Сашка не їхати в чергове відрядження. Із лагідною посмішкою він сказав, що повернеться за кілька тижнів, однак цього не сталося... Дівчина у відчаї! Від рідних хлопця вона дізнається, що спіткалося лихо і її Сашко потрапив до лікарні. Однак, побачивши його, Софійка розуміє: усе набагато страшніше...

До видання також увійшли оповідання з циклу «Грані сьогодення»: «Особисте», «Мій Тарас», «Він, вона і вино», «Запізніле зізнання», «Новий міст», «Співбесідник за викликом», «Однокласник», «І щоб ніхто й ніколи...».

УДК 821.161.2

ББК 84(4Укр)

Купеля

Адже любов, як вода, несе і крутить, грає, рве, пестить, голубить, топить. Де жар, вона кипить, а де зустріне холод — стане льодом.

Леся Українка

Від автора

Уморозні дні 2004 року Майдан клетотів, вирував, майорів помаранчевими та синьо-жовтими стягами. З трибун лунали гучні, палкі обіцянки можновладців. Яскравим полум'ям спалахнула революція, у якій народжувалася людська Надія. Та це полум'я швидко померкло, загасивши Надію революціонерів, полишивши за собою головешки зради та розчарувань. Люди з трибун швидко забули про свої обіцянки, але на Землі залишилися вічні цінності, які ніхто не в змозі ані загасити, ані відібрати, — Кохання, Сонце, Небо та Зорі...

Розділ 1

2008 рік

Від легкого, грайливого пестуна-вітру, що нишком прокрався до затишної невеличкої кімнати крізь прочинене вікно, Софійка прокинулася й розплющила очі. Легенько гойдалися віконні фіранки, і від вранішньої свіжості було навіть прохолодно, хоча надворі буяло у всій своїй неземній красі літо. Дівчина швидко зіскочила з ліжка, звичним плавним рухом відкинула назад золотаві хвилі блискучого рудого волосся, похапцем накинула ситцевого халатика й усміхнулася

народженому новому дню. Вона підійшла до вікна, зсунула набік старенькі, але чисто випрані фіранки й зачаровано задивилася в сад, де серед дерев, кущів та довгошиїх рожевих мальв оживав несміливий хмарний ранок. Передранковий вітерець злегка розвіював світле волосся дівчини, приємно лоскотав обличчя, доносив до неї солодкий запах вишень, густо облитих білим цвітом. Софійка вдихнула цей запах на повні груди й ще кілька хвилин помилувалася квітучим садом.

Навшпиньки, щоб не розбудити діда, Соня пройшла повз його кімнату та опинилася надворі. Біля ганку, під великою крилатою старезною яблунею, примостився масивний саморобний дерев'яний стіл. Колись він мав почесне місце на кухні, але шашіль почав підло точити ніжки, тож стіл винесли надвір, на сонце, де й залишили, — так буває: усе старе рано чи пізно замінюють на нове. Стіл, як добрий старий друг, не зник із родини, лише зайняв інше місце. На столі відро з холодною криничною водою та старий, з надщербленою ручкою, керамічний кухлик. Дівчина, не вагаючись ні на мить, схопила кухлика, зачерпнула кришталевої води з відра та плеснула собі прямо в обличчя.

— Ох! — мимоволі вирвалося в неї з грудей, бо від води, що здавалася крижаною, одразу перехопило подих.

Махнувши головою, Софійка провела долонями по почервонілому обличчю. У її карих, майже чорних очах засвітилися грайливі та щасливі іскорки. Ще б пак! Незабаром приїздить її коханий Сашко, якого вона не бачила майже два місяці! Тільки уявити: цілі два місяці! Це ж так довго! Майже ціла вічність! Їй хотілося від щастя кричати, щоб усі навколо чули цю новину, злетіти на потужних крилах над рідним селом, що тонуло в піні садів та яскравій зелені, туди, де висне в синьому небі вільний жайворонок...

Софійка пройшлася двором, жартома сіпнула довгу гілку вишні в білому цвіту, яка одразу ж обдала її густою росою. Великі краплі впали в густу соковиту траву, розсипалися дрібними скалками й заіскрилися перлами.

— Господи! Як же мені добре! — не сказала, проспівала дівчина та закружляла серед вишень у щасливому танку. Її довге світло-руде та шовковисте волосся розсипалося хвилями по плечах майже до тоненької талії, воно раділо народженню нового дня разом із дівчиною, танцювало грайливими пружинками, обвило її пухнастою хмаркою.

— Не спиться, дзигго? — Софійку вивів зі стану ейфорії голос діда, що вже прокинувся й стояв на ганку, задоволено усміхаючись у сиві вуса.

— Нехай у мене зранку повно справ, — Софійка, підстрибуючи, підбігла до діда. — А чому ти рано прокинувся?

— Хто рано встає, тому Бог дає. Чула таке?

— Чула, чула. Але яка потреба так рано вставати?

— Корову треба вигнати на пасовисько, гусей, кури вже попрокидалися, — кивнув головою дід у бік старого, перекошеного хліва.

— Кури ще сплять і десятий сон бачать, — засміялася Софійка. — А півень кукурікнув, а там хоч не розвиднюйся.

— Під лежачий камінь, донечко, і вода не тече, — зітхнув старий та, спираючись на ковіньку, зійшов сходами та сів на лавку біля столу. — Чого ж мені боки відлежувати, коли моя дзига вже на ногах? — Дід із любов'ю поглянув на онуку, примружив очі.

Софійка вправними рухами ввімкнула електропіч, поставила на неї велику чавунну пательню, і за мить зашкварчали шматочки сала та смажені яйця. Софійка поставила на дерев'яний стіл, застелений новою картатою цератою, тарілку з нарізаним хлібом, яйцями та запашним салом.

— Корова в хліві, а ми їмо, — буркнув дід, але без зла, радше задля годиться.

— Я все встигну, — відказала дівчина. — Чи сумніваєшся?

— Знаю, — тихо мовив дід, і по його зморщеному обличчю промайнула тінь смутку. — Мати в тебе теж такою була, вправною та спритною.

— А ще якою? — з цікавістю спитала дівчина, і серце її тривожно закалатало. Дід дуже рідко заводив розмову про матір, яку Софійка не пам'ятала, але так хотіла про неї бодай щось та дізнатися. Звичайно, можна було б розпитати бабу Параску, яка знала все про всіх у селі, але в її розповідях було багато пліток, а Софійка хотіла знати правду. Нехай гірку, болючу, але правду.

— Було прокинеться твоя мати, як і ти, ні світ ні зоря, побіжить до саду. Босоніж по росяній траві пронесеться, мов вихор, росою з квітів умиється, казала, що гарна вродою буде, що хлопці любитимуть... Ось і долюбилася, — дід тяжко зітхнув.

— Ти справді не знаєш, хто мій батько? — тихо запитала Софійка, і, здалося, серце на мить перестало калатати в грудях.

— Як-то я можу знати, коли вона й сама не знає? Та чи це тепер важливо?

— Та ні. — Дівчина покопирсала виделкою шматочок рум'яного сала. — Мені байдуже. А правда, що я дуже схожа на неї?

— Як дві краплі води! І волосся в неї таке ж гарне було, як у тебе, довге, пухнасте, руде, і очі мов дві вуглинки, і обличчя свіже, та навіть ямочки на щоках у вас однакові, коли усміхаєтесь. А до роботи хвацька була, як і ти в мене... Ох, — знову зітхнув старий, — Усе було добре, доки не загуляла з чоловіками. Спочатку гульки, потім з'явилася ти, пізніше — пиятики.

— Мати справді... багато пила? — обережно спитала дівчина.

— Так пила, що забувала прийти додому дитину нагодувати. Як вигнали її з роботи, то, бувало, і по тижню я її не бачив.

— Вона... сама мене покинула? Баба Параска казала, що ти їй порадив вибратися з дому, — несміливо запитала дівчина й опустила очі, ніби була якась її провина в безпутстві матері.

— А що було робити? Дитинка дома зі старим дідом, а вона то в одній хаті пиячить і бійки влаштовує, то в іншій. Прийшов голова сільради та сказав, що не буде з неї діла, треба дитину в дитбудинок віддавати. Тоді я й порадив їй везти свій сором із села кудись подалі, а сам оформив опікунство над тобою, то й живемо, як Бог дає.

— Вона жодного разу не приїздила до мене... коли я була маленька? — стиха промовила Соня.

— Ні, доню, жодного разу.

— То, може, її вже серед живих немає?

— А ти бабу Параску спитай: вона все знає. Живе твоя мати в Олександрівці. Це десь за п'ятдесят кілометрів від нашого села. Жива й здорова, але до цього часу не кинула дружити з оковитою. Пішки можна було сто разів прийти на доньку подивитися, але ні, не йде. Може, і добре, що моя дружина не бачить такого стидовища. Бачиш, як буває: коли вона народжувала твою матір, то життя своє віддала, а таке життя, яке веде твоя матір, не варте ламаної копійки.

— Отже, вона мене зовсім не любить? — голос Софійки затремтів від хвилювання, тим паче, що дід завжди говорив «твоя мати» й ніколи не називав своєю донькою.

— Не вмію, доню, брехати, правду скажу. Хіба то мати, що не хоче свою рідну кровинку побачити? Так собі, зозуля. Та ти не переймайся цим...

— А я й не переймаюся, — Софійка усміхнулася дідусеві. — Я звикла, що в мене є ти, мій любий дідусю Андрію, а більше мені ніхто не потрібний.

— Як то? А той, на кого чекаєш? Як же він? — Дід хитро примружив очі, ховаючи усмішку у вусах.

— Діду, — дзвінко засміялася Софійка, і суму наче й не було. — І звідки ти все знаєш?

— Собака гавкає — вітер несе, — усміхнувся дід.

— Ну, діду! Я ж нікому не казала, що Сашко приїздить.

— У тебе все на обличчі написано. Очі он аж світяться щастям!

— Справді?!

— Йй-Богу!

— Без Сашка мені нема життя, — зізналася дівчина, від чого одразу спалахнули легким рум'янцем її щоки.

— Колись так казала твоя мати, коли вперше закохалася, а бачиш, чим усе скінчилося, — зітхнув дід і махнув рукою.

— Дідусю, мій любий дідусю, я вже тобі обіцяла, і не раз. Скажу ще раз, щоб заспокоїти тебе: я ніколи не повторю помилок своєї матері. Не впевнена, що своїх не скою, але ніколи не буду такою.

— Справді? — Дід пильно зазирнув в очі онуки.

— Розсуди сам. Скільки моїй матері було, коли вона мене народила?

— Вісімнадцять.

— От бачиш! А мені вже двадцять один рік, я зустрічаюся чотири роки з одним хлопцем і зовсім нічого не п'ю, навіть пива не вживаю.

— Дай-то Боже, щоб і надалі в тебе було все добре.

— Так і буде! А як же інакше? — Дівчина задоволено засміялася, побачивши, що дід трохи заспокоївся після неприємних спогадів. — Так ми будемо корову виганяти на пасовисько чи нехай бідолашна мукає до вечора у хліві?

...Софія сама погнала на луки Ласку. Пішла босоніж і ледь ступила на м'який килим трав, як прохолодна вранішня роса обпекла ноги. Але дарма! Вона звикла до такого. Сонце ще не зійшло, і все навколо принишкло з цікавості. Зліва від стежки, у невеликій канавці, розлігся

лопушняк, висока трава ніжно пахла конюшиною та береговою м'ятою. Незважаючи ні на що, життя принесло ще один новий день. У Софійки був веселий настрій, і вона привітала його щасливою усмішкою. Дівчина, сама свіжа, як ранок, вдихнула повітря на повні груди, і весняні пахощі влилися в неї вільно й там затерпли в щасливому щемі.

У долині за річкою стоїть припишклий тихий ліс, чекаючи, доки викотиться величаве сонце та розгонить останній легкий сивий туман, що завис над задумливою тихою річкою.

А ось і воно, сонце. Спочатку над лісом з'явилося рожеве сяйво, потім перші несміливі промінці впали на листя дерев, трави, роси, пробуджуючи все від короткого літнього нічного сну. Нарешті на небі з'явилося яскраве сонце. Веселе та радісне, воно хлюпнуло на землю радість буття. Відразу все навколо почало швидко оживати, прокидатися. Замигтіли останні блискітки роси на листі старезних верб. Кремезні дерева стріпнули листям-віями, почали рухати затерпим гіллям — і на землю посипалися міриади іскорок. Десь загелготали невгамовні гуси, замукали корови, а в бездонному синьому небі завис жайворонок та підтяг у височінь золоту нитку своєї пісні.

Софійка підставила обличчя назустріч сонцю. Воно засліпило її яскравим промінням, і дівчина, усміхнувшись гарному ранкові, стріпнула волоссям, що в золотавих промінчиках навколо голови було схоже на осяйний німб.

— Гей, Ласко, гей, — звично гукнула Соня, хоча корова добре знала свою дорогу й не збиралася нікуди з неї звертати.

Софійка дочекалася, доки пастух Грицько, цвюхаючи батоном по землі, підійде ближче, і, привітавшись, наказала:

— Дивись мені, не ображай мою Ласочку.

— А то що буде? — зухвало розглядаючи Соню, запитав височенний хлопець у гумових чоботях та крислатому брилі.

— Тоді побачиш що.

— А якщо не буду ображати — поцілуєш? — засміявся він, показавши великі та жовті, як у старого коня, зуби.

— Нехай тебе дідько лисий цілує! — кинула Софійка, різко повернулася до хлопця спиною та попрямувала додому.

— Усе чекаєш на свого офіцера? — долинуло ззаду.

— А тобі що до того! — весело відрізала Софійка, згадавши про коханого, і, повернувшись, показала хлопцеві язика.

— Га! Га! Га! — зареготав той. Не витримав, вкусив все-таки: — Чекай. Приїде до тебе, якщо в місті не знайде таку, що на кілометр французькими духами пахне.

Софійка аж зупинилася від таких слів.

— А не знайде! — мовила вона, поставивши руки в боки.

— А це ж чому?

— Бо нема таких гарних, як я! — сказала Соня. Усміхнувшись, дівчина випрямила спину та пішла, гордо несучи високо підняту голову.

— Це правда, — зітхнув Грицько й почесав дерев'яним кінчиком батога потилицю.

Він ще довго дивився вслід Софійці, бо не було сил відірвати погляду від її струнких і водночас пружних ніг, тоненької талії, худеньких плечей та золотавого волосся, що танцювало. Не дівка — вогонь!

— Ціп-ціп-ціп, — кликав дідусь курей, що вже висипали на подвір'я та жваво клювали пшеницю, яку він їм щедро сипав із дерев'яного кухля.

— А ось і я! — не ввійшла, влетіла легким вітерцем Софійка на подвір'я. — Швидко впоралася?

— Піди відпочинь хвилинку, — усміхнувся до неї дідусь. — Рано ще на роботу.

— Нічого. Раніше додому повернуся, — відповіла Софійка й за мить зникла в хаті.

Вона повернулася взута в пантофлі, у легенькому ситцевому платтячку в дрібний синій горошок. Довге волосся Соня зібрала на потилиці у вузол.

— Не сумуй, дідусю, — легко, мов літній вітерець, підбігла до діда, чмокнула в поморщену суху щоку та за мить уже зникла з двору.

...Софійка прямувала вузькою вуличкою та мимоволі милувалася селом, що потопало в літній піні квітучих садів і пташиному гомоні. Навколо стояв п'яний та солодкий запах чи то літа, чи то її розквітлої молодості та щастя. Вона йшла, а душа раділа та співала. У приємній

тривозі очікування хвилини зустрічі з коханим примушувало тріпотіти в грудях серце в нескінченному танку радості та ніжності.

Сьогодні вона навмисне вийшла з дому трохи раніше. Треба було зайти до баби Параски та домовитися, щоб прийняла квартиранта — її Сашка. Звичайно, можна було б йому одразу йти до бабці й оселятися, бо та отримувала мізерну пенсію, тож хоча б якась копійчина, яку заплатить за постій Сашко, їй не буде зайва. Та з цього був бабі Парасці ще один зиск. Вона, як і потрібно, першою на селі дізнається про його приїзд. Хто ж, як не вона, буде знати, коли Сашко піде на побачення до Софійки та коли повернеться додому? «Два задоволення в одному», — подумала Софійка та усміхнулася сама собі куточками вуст.

— Доброго ранку, хрещений! — крикнула Софійка, помітивши за парканом товстенького дядька Василя, що порався біля свого старенького «Москвича».

— І ти будь здорова! — бадьоро відгукнувся той.

Софія на мить зупинилася, бо було б нечемно пройти мовчки повз нього. Дядько був не лише її хрещеним, а й батьком її шкільної подружки Галі.

— А де тітка Ліда?

— На городі. Де ж їй іще бути? День буде спекотний, то пішла щось зробити, доки сонце не піднялося високо. А ти чому так рано сьогодні?

Дядько Василь вже стояв за хвірточкою та витирав долонею піт, що виступив на його блискучій, геть лисій голові.

— Та є деякі справи, — ухилилася від відвертої відповіді дівчина, боячись сполохати своє щастя. — А як там Галинка?

— А! — махнув рукою дядько Василь. — Уся у своїй роботі. Літо прийшло — туристів побільшало, то й заманює цих товстосумів до свого агентства.

— Та хіба ж це погано? — запитала Софійка, побачивши невдоволення на обличчі хрещеного. — Мають люди гроші, то чому ж не помандрувати світом, не побачити інші країни?

— Воно то так, та ми вже забули, яка наша донька. На туристів час є, а до батьків навідатися — часу зась! — невдоволено пробурмотів дядько.

— Не ображайтеся. Це ж її робота. Як каже дідусь: «Під лежачий камінь вода не тече».

— Робота, робота, — буркнув собі під ніс дядько Василь. — У нас теж робота, але для кого ми п'ять корів тримаємо? А гусей цілу череду? А кролі? Город? Кури? Усе задля неї. Зібрали їй гроші, зателефонували. Гадали, що хоч так приїде, хоча б за рік покажеться в рідній хаті. Але ж ні! Говорить: «Підіть на пошту та перекажіть гроші», — дядько Василь тяжко зітхнув. — Матір ледь відпоїв ліками після того, як донька таке бовкнула.

— Кажете, тітка Ліда від цього дуже засмутилася?

— Не лише від цього. — Дядько Василь відвів очі вбік, ніби чогось соромлячись. — Галя сказала, що її чоловік, цей бізнесмен, не може їсти в нашій хаті, бо тут пахне молоком, а він молочний запах, бачте, з дитинства терпіти не може.

— То нехай їсть свої туристські путівки!

Дядько Василь не втримався, усміхнувся.

— Добра ти дівчина, Софійко, щира. Мені б таку доньку.

— А я і є ваша родичка, бо хрещениця. — Дівчина щиро усміхнулася, і на її щоках з'явилися дві маленькі ямочки. — Не переймайтеся, усе буде добре. Ось побачите!

— Сподіваюся. Твої слова та Богові у вуха.

— То я піду? Перекажуйте мої вітання тітці Ліді та Галі.

— Бувай, — кивнув рукою дядько Василь та пішов до свого автомобіля, а на душі аж полегшало, коли побалакав із хрещеницею. Так було завжди. З'явиться на хвилинку, як ясне сонечко, ластівкою пощобече, а на душі тепло стане, спокійно. І зростала дівчинка з дідом, не відчуваючи ні батьківського, ні материнського тепла, а стільки в ній тепла, доброти, світла та щирості, що на всіх вистачить.

Уже за годину Софійка встигла переговорити з бабою Параскою, розібрати листи та невеликий стос газет. Незабаром зі старою сумкою із затертим написом «Пошта» попрямувала селом від хати до хати, несучи в кожну з них свіжу пресу, листи та свою щасливу сьйливу усмішку.

Розділ 2

Соні не дуже хотілося йти до сільського клубу, але баба Параска донесла, що приїхала до своїх батьків колишня шкільна подружка Олеся. З одноліток Софії в селі ніхто не залишився. Усі пороз'їжджалися на навчання та роботу до міста, тому нечасті зустрічі з однокласниками для неї були як маленьке свято душі, сповнене приємних спогадів із дитинства. А тут іще й дід підпрігся до баби Параски: «Йди до клубу, розвійся, попліткуй з Олесєю».

— Коли ти так наполягаєш, то піду! — Соня підняла руки догори та пішла до хати перевдягатися, але на ганку зупинилася та, усміхнувшись, посварилася пальцем діду та бабі Парасці. — Знаю, знаю ваші плани, змовилися, щоб мене спекатися. Зараз піду, а ти, діду, почнеш залицятися до бабці!

Сказала — і як вітром її здуло.

Соня вдягла джинси, червону кофтинку з короткими рукавами, довго та старанно, як у дитинстві, розчісувала гребінцем волосся. Дістала з косметички губну помаду, покрутила в руках та поклала її на місце. Але парфумами, які подарував їй Сашко, усе ж таки скористалася. Терпкувато-солодкий запах, що одразу заповнив кімнату, знову нав'яв спогади про коханого. Дівчина усміхнулася, дивлячись у велике дзеркало старенької шафи.

— Навіть добре, що мене вмовили піти до клубу, — зізналася вона собі, бо відчула, що її зсередини аж розпирає від почуттів та душевного збудження, що наплинули хвилиною. Їй конче було потрібно з кимось поділитися своєю радістю, а Олеся завжди її розуміла.

Вони ходили до одного класу й почали товаришувати не одразу. Спочатку Соні Олеся не дуже подобалася. Здавалася млявою, навіть вайлуватою, мовчазною. Соня ж була вертлявою цокотухою. Але згодом, десь у п'ятому чи шостому класі, Софійка побачила в Олесі те, чого не помічала раніше. Її повільність була не вайлуватістю, а продуманими рухами, кожне слово — зважене й розумне. Дівчатка були зовсім різні, але вони гармонійно доповнювали одна одну. Після закінчення школи Олеся поїхала до міста, де вступила до педагогічного інституту. Цього року вона закінчувала навчання і, напевне, піде працювати до школи.

Соня оцінливо поглянула на своє відображення в люстерку та залишилася задоволеною. З-під довгих та чорних вій на неї дивилися темно-карі, кольору чорного шоколаду, виразні великі очі, чорні брови

— ніби крила птаха в польоті, тонкий та прямий ніс, пишні чутливі губи кольору стиглої вишні яскраво виділялися на засмаглому обличчі, яке обрамляло золотаве та блискуче волосся. Вона крутнулася на тоненьких підборах, розглядаючи свій стан. Довга та тонка шия здавалася їй не зовсім привабливою, але розпущене волосся дбайливо маскувало цю ваду. Худенькі плечі, невеликі, але округлі груди, тоненька талія та високі підбори робили її ще стрункішою та вищою на зріст. Софійка грайливо підморгнула своєму відображенню та майнула надвір.

Клуб стояв серед великого парку. Дівчина пам'ятала той час, коли тут були рівні заасфальтовані доріжки серед величезних старих лип і верб. Колись обабіч алеї стояли пофарбовані дерев'яні лави, росли густі, акуратно підстрижені кущі та були розбиті клумби з різноманітними квітами. Софійка згадала, як одного разу вихор скинув із величезної липи гніздо лелек. Тоді хлопці, бажаючи допомогти бусликам, неймовірними зусиллями затягли на саму верхівку дерева колесо з автівки та примостили туди гніздо. Лелеки підремонтували своє житло, і вже влітку звідти виглядали голівки їхніх пташенят. Тепер було все занедбане: лави зламані, фарба на них давно полущилася й облізла, замість дбайливо та рівно підстрижених кущів — зарості кропиви, посередині великої клумби на правах господаря розрісся лопушняк, розклавши велике розлоге листя.

У приміщенні клубу грала музика, а по периметру імпровізованого танцювального майданчика стояли стільці. Кілька хлопців про щось розмовляли та голосно реготали, сміхом заглушуючи голос із магнітофона самого Кіророва, що намагався розвеселити публіку своїми піснями. Дівчата в іншому кутку. Вони шепотілися про щось своє, дівоче, поглядаючи в бік парубків, і лузали соняшникове насіння, кидаючи лущайки собі ж під стілець. Крайньою справа тихо сиділа Олеся.

— Лесько! — кинулася до неї Соня, забувши з усіма привітатися.
— Лесечко!

— Соню! — зраділа Олеся. — Як добре, що ти прийшла. Як же я за тобою скучила!

Соня обняла подругу, поцілувала в пухкеньку щічку.

— Ну, розповідай, учителька ти вже чи ще ні?

— Можеш мене поздоровити. Я отримала диплом.

— Поздоровляю! Яка ж ти молодець! — Соня схопила подругу за руку й не відпускала. — На роботу вже влаштувалася?

Олеся ніяково усміхнулася, і Соня огляділася навколо. Лише тепер вона помітила, що вся увага молоді була спрямована на них. З десяток очей із неприхованою цікавістю дивилися на подруг.

— Може, підемо звідси? — запропонувала Софійка.

— З великим задоволенням! — згодилася Олеся.

Дівчата вийшли на вулицю, знайшли більш-менш вцілілу лавку.

— Тут спокійніше, — промовила Олеся.

— Я прийшла до клубу лише заради того, щоб зустрітися з тобою, — зізналася Софійка.

— А звідки ти дізналася про мій приїзд?

— Здогадайся з трьох разів!

— Баба Параска донесла?

— А то ж хто?! — засміялася Соня. — Розкажи мені, як ти? Де ти? З ким ти?

— А що розповідати? Диплом на руках, першого серпня виходжу на роботу, приймаю свій перший клас. Так хвилююся, що не передати словами. Розумієш, Соню, батьки мені довірять своїх першокласників і потрібно з першого ж дня виховати в них любов до школи, до книжок, до самого навчання. Треба зробити так, щоб сам процес навчання в школі не став для них тягарем, а був у радість і задоволення. Навіть не знаю, чи впораюся я з цим, чи ні, — із запалом сказала дівчина та знизала плечима.

— Звичайно, впораєшся! Ти ж у нас он яка розумниця! Інститут закінчила, не те, що я — неук.

— Не кажи так, Соню. Можна навчатися заочно.

— Можна, — зітхнула Соня. — Але як? Я не можу покинути дідуся напризволяще навіть на кілька днів. Він уже зовсім немічним став. Удає, що є ще порох у порохівниці, але ж я бачу, що він зовсім знесилений. Цього року навіть траву для корови мені самій доведеться косити.

— Він ще тупає потихеньку?

— Так. По хліб до магазину ходить та вдома по господарству допомагає. Звичайно, я б сама могла йти додому з роботи та купити той буханець, але ти ж розумієш, що в нас у селі біля магазину збираються люди, то й він іде туди, а я й не заперечую. Доки очікують

хлібовозку, дідусь усі сільські новини почує, про політику, як і всі, побалакає — дивись, уже й розвіявся. Та що я все про себе та про себе?! Де ти живеш, Олесю?

— Винаймаю кімнату в гуртожитку. Гамірливо там, кухня одна на всіх, гарячу воду в душі вмикають двічі на тиждень, але все ж таки дешевше, аніж квартиру винаймати.

— Зізнавайся, хлопця маєш?

— Ні... — Олеся похитала головою та ніяково усміхнулася. — Нема в мене нікого.

— А то ж чому? Нехай тут, у селі, хлопців не залишилося, а в місті їх повно, бо із сіл туди всі повтікали. Це в нас один дурнувятий Грицько зостався.

— Сільські хочуть зачепитися за міських дівчат, щоб житло було, а міські хлопці розбещені. Їм потрібні фотомоделі, у яких ноги від вух вирости. А я що? Товстуха! Незграба, та й годі! — Олеся гірко усміхнулася.

— Яка ти товстуха? Ти трішечки повненька. Не всім же подобаються ходячі скелети?!

— Розумієш, Соню, щоб мати гарного хлопця, треба бути трішечки нахабною, навіть наполегливою, треба вміти себе показати з кращого боку, гарно вдягатися, вміти загравати, бути хитрою, як лисиця. А це не про мене. І грошей стільки не маю, щоб купувати брендовий одяг у модних бутиках, ходити в СПА-салони, на масажі й так далі.

— Не вірю я в це. Справжнє кохання живе не лише в салонах краси. Воно може знайти тебе будь-де: у бібліотеці, на роботі й навіть на вулиці, — мрійливо сказала Соня. — Треба лише дочекатися свого зіркового часу.

— А як ти познайомилася із Сашком?

— Я? Ти ж знаєш, що я поїхала до Києва в дні помаранчевої революції.

— Це я знаю. Ти розповідала, що ви познайомилися на Майдані, просто на вулиці. Розкажи, як це було, — попрохала Олеся й обняла подругу за плечі.

— Сашко працював у СБУ. У ті неспокійні дні його послали на майдан Незалежності пильнувати, щоб не було провокаторів, які могли б підбити натовп до насилля. А я так відчула себе революціонеркою, так повірила в те, що в країні настане краще життя завдяки таким, як я,

що галасувала голосніше за всіх. Ніби одержима, спала по три-чотири години на добу, забуваючи навіть поїсти, не зважала на заляккі від холоду руки та ноги, стояла на площі серед таких, як я, людей, вірячи в краще майбутнє. Я свято вірила, що ці дні ввійдуть в історію України як дні народження нового щасливого життя, що сподівання мільйонів людей справдяться й будуть зміни, обов'язково будуть, — розповідала Соня із запалом. Її очі світилися, щоки палали. — Треба було лише вистояти, відвоювати правду, здобути перемогу. Розумієш, я відчула себе творцем історії, нової історії країни. Я повірила, що і дітям, і своїм онукам буду з гордістю розповідати, як ми змінили життя країни. І я несамовито кричала в натовпі, розмахуючи помаранчевим прапором. Саме тоді мене в цьому багатотисячному натовпі помітив Сашко та підійшов до мене. Ми зустрілися поглядом лише на мить. Але цього було досить, щоб нутром відчутися щось нове, незвідане, від якого було і приємно, і трішечки страшно. Погляд незнайомця був таким, що мене одразу обпекло жаром й стало тепло в той морозний день. На лихо, я тоді забула в палатці свої рукавички, пальців рук майже не відчувала, але прапор нікому не віддала. Він подивився на мої вже зовсім білі пальці й сказав: «Дівчино, у тебе зараз відпадуть відморожені пальці».

— А ти на те?

— Я відповіла, що якщо навіть сама стану бурулькою, усе одно буду тримати прапор. Тоді він силоміць витяг із моїх рук древко й зробив це вчасно, бо я вже не могла розціпити закоцюблі пальці. Своїм вовняним шаликом він обережно розтер мої пальці, зігрів своїм подихом і надів на мене шкіряні рукавички. Тоді ми познайомилися і вже зустрічались у натовпі щодня. Я не знала, ким і де він працює, вважала, що такий самий революціонер, як і я. Лише перед від'їздом додому він попрохав мене дати свій номер телефону. Тоді я сказала, що не можу дати номер людині, про яку нічого не знаю. Він запросив мене до кафе, і ми поспілкувалися десь так годин зо дві. Далі ти все знаєш.

— Як романтично! — Олеся закотила очі догори. — Кохання з першого погляду! Таке буває лише в книжках про кохання.

— І в мене, — усміхнулася Соня. — Навіть не знаю, чим я заслужила таке щастя.

— Ти кохаєш його?

— Ще й як! Сашко — моє життя, — вихопилося в Софійки.

— А яке воно, кохання? — майже пошепки запитала Олеся.

— У тебе не було жодного хлопця?

— Були, — зітхнула Олеся й сумно усміхнулася. — Навіть кілька. Але вони мене чомусь плутали з подушкою.

— Як це? — не зрозуміла Софійка.

— Бо мали одну мету: затягти мене до ліжка. А я так не можу. Я хочу, щоб усе було не по-тваринному, а по-справжньому. Розкажи мені, Соню, яке воно, справжнє кохання.

— Кохання? — перепитала Соня, і на її обличчі промайнула щаслива усмішка. — Розумієш, Лесечко, це почуття не можна передати словами, треба відчути на собі. Воно всепоглинальне, безмежне, як Усесвіт! Прокидаєшся вранці — перша думка про нього, лягаєш спати — його образ перед тобою, коли він поруч, нікого більше не існує у світі, лише ми двоє серед безкрайнього простору. Коли закохані разом, вони одне ціле, якщо болить одному, то біль відчуває й інший, радість теж одна на двох. Здається, що й дихання одне на двох — задихнеться один, і другому забракне повітря. Ах, подружко, якби ти знала, яким чудовим та яскравим стає все навколо, коли поруч коханий! Я така щаслива, що не можна передати словами! Серце в грудях шаленіє від однієї думки про нашу скору зустріч!

— Чому ж ви тоді не поберетеся, щоб завжди бути разом?

— Йому обіцяли дати квартиру, але... Та й дідуся я не можу самого залишити.

— То заберіть із собою, — порадила подруга.

— Ти вважаєш, що це можливо? Чи можна його відірвати від своєї садиби? Від рідної землі? Він народився тут, життя прожив, вріс корінням у рідну землю. Чесно кажучи, я й сама не знаю, як жити без усього цього. Але я маю бути там, де моє кохання, тому згодна жити й у хліву або на горищі, аби лише вдвох із Сашком.

— Що ж ви будете робити?

— Сама не знаю, — тяжко зітхнула Соня й додала: — Поки що не знаю. Намагаюся заглянути у своє майбутнє, а там усе туманне, розпливчате і якесь невизначене. Не хочу про це думати, бо голова від думок тріщить, як стиглий кавун, тому вирішила так: нехай усе буде, як воно має бути. Час розставить усе на свої місця. Як не може навесні настати осінь, так і я наразі не можу й не хочу приймати поспішних рішень, щоб потім не шкодувати.

— Не боїшся, що Сашкові набридне чекати на тебе й він знайде собі іншу дівчину? — обережно, щоб не образити подругу, спитала Олеся.

— Ні. Аніскільки! — Софійка заперечливо мотнула головою.

— Чому?

— Бо кохання, якщо воно справжнє, не має меж, не знає часу. Ось приїде незабаром Сашко, то, можливо, щось і вирішиться. — Соня загадково усміхнулася.

— Так він приїздить сюди? Коли? Познаймиш? — засипала Соню запитаннями подруга. — Я жодного разу його не бачила, але казали, що він у тебе гарний.

— Баба Параска розповідала?

— Так! — засміялася Олеся. — А хто ж іще?!

— І сміх і гріх. Ця бабця в нас за сільське радіо — перша транслює всі новини, іноді ми ображаємося на неї, а не стане її — будемо сумувати за плітками. У селі все менше й менше лишається жителів. Молодь уся виїхала, а старенькі потиху вмирають.

— А з ними вмирають села, — сумно додала Олеся.

Розділ 3

Як не вмовляли Сашко із Сонею діда Андрія поїхати з ними до міста — нізащо! Не хоче їх слухати, відмахується, як від спасівської мухи: «Діти, поберіться й їдьте без мене! Не вистачало, щоб я своїми старими кістками по світу торохтів та вам заважав жити! У мене є ще, дякувати Богові, трішечки здоров'я, своє господарство, хатина, садок, город. Земля мене народила тут, і піду в неї саме тут. Дружина, напевно, уже зачекалася мене».

Софійка й не сподівалася на іншу відповідь. Вона бачила, як тінь смутку з'явилася на обличчі її коханого. Ще б пак! Доведеться знову невизначений час жити окремо та спілкуватися лише телефоном. Дівчина почувалася незручно, бо їй потрібно було зробити вибір між двома найдорожчими людьми. І розірватися не можна, і полишити когось із них — також.

Дід, випаливши свою палку промову про рідне батьківське обійстя, подякував за обід й потиху подибав до крамниці за хлібом. Софійка

ледь стримувала сміх, дивлячись, як він вдягнув щойно подарованого Сашком спортивного темно-синього костюма й із гордовитим виглядом пішов із двору.

— Чому ти усміхаєшся? — запитав Сашко, відкинувшись на лавці під яблунею.

— Ти гадаєш, у нас нема хліба? — не втрималася й пирснула сміхом Соня. — Два буханці лежать на полиці, але треба ж подарунком похвалитися! То й пішов дідусь туди, де щоденні сільські збори проходять, — до крамниці.

— Ну-у, — протягнув Сашко, — це теж важлива справа!

— Ми з тобою також колись думали, що робимо велику та важливу справу, — задумливо мовила Софійка, тісніше притиснувшись до Сашка.

— Ти маєш на увазі помаранчеву революцію?

— Так. Як же я сподівалася, що ще трішки — і ми переможемо, обстоїмо справедливість, свободу слова, що все зміниться в Україні на краще, що прийде зовсім нове, щасливе життя...

— Що бандити сидітимуть у тюрмах, — з іронією в голосі додав хлопець. — А до цього часу саджають невинних, а бандити залишилися при владі. Як процвітали корупція та хабарництво, так і процвітають.

— Ні, вони розцвіли новим, буйним цвітом, — сумно мовила Соня.

— Я, як останній дурень, щиро вірив, що держава надасть мені житло, буде достойна оплата праці. А що маю? Як був у черзі на житло другий, так і до цього часу такий же, хоча п'ять квартир отримали мої колеги.

— А чому так?

— Тому що корупція всюди. Керівництво має немаленькі гроші, бо бере хабарі за всі підвищення на посаді, за зірочки на погонах, за прикриття наркоторгівців, за все, що можна. Ті, хто має змогу дати на лапу, й отримують житло поза чергою, а я не маю. Та, напевне, не зміг би, якби й мав, що дати. Працював не покладаючи рук, збирав гроші, вкладав у банк на депозит. Гадав, що ще трішки — і вже не буду чекати благ від держави, сам зможу купити квартиру, забрати тебе з дідусем, але й тут не так! Своїх коштів не вистачає, а кредитів на житло тепер не дають. Відчуваєш себе безпорадним, загнаним у глухий кут, якоюсь

маленькою комахою на дорозі, яку будь-хто може розчавити брудною ногою.

— Що тепер нам робити? — запитала дівчина.

— Продовжувати жити, — Сашко підбадьорив сумну Софійку. — Життя триває, і завжди треба сподіватися на краще.

— Мої сподівання буяли на Майдані. Вони там і залишилися, бо їх розтоптали можновладці. Якщо трапиться так, що люди знову підуть на площу обстоювати свої права, я вже не піду. Я більше не зможу нікому повірити. Ні-ко-му! Коли згадую ті дні, то мені стає соромно за те, що мене було так легко обдурити. Я вірила кожному слову, що звучало з трибуни. Це були слова надії, слова-бальзам. Я дурне дівчисько!

— Ні, неправда, — заперечив Сашко. — Брехали керівники, а ти була щира, тому тобі не повинно бути соромно. Нехай стидаються ті, хто вкрав сподівання народу з Майдану. До того ж ти героїня!

— Це чому ж!

— Пам'ятаєш, як одного дня зросло напруження на Майдані? Як ти, проста сільська дівчина, не маючи й крапельки страху, підійшла до натовпу озброєних людей та простягла їм троянду? Я, відверто кажучи, дуже злякався за тебе та кинувся, щоб урятувати від міліціантів але під натиском натовпу не встиг цього зробити. Напевне, і на краще, бо твій м'який погляд, відверта, по-дитячому щира усмішка, зробили свою справу. Перші хвилини жодний м'яз не ворухнувся за щитком на обличчі людей зі зброєю, а потім я побачив, як той хлопець усміхнувся тобі у відповідь. Ледь помітно, але все-таки усміхнувся. Я цього ніколи не забуду. І тоді інші дівчата за твоїм прикладом простягли їм гвоздики. Це було незабутнє видовище. Я захоплювався й пишався тобою.

— Кров не пролилася, але й користі мало. Як сказав би мій дід, «пішли по вовну, а прийшли стрижені».

— Не зовсім так, моє сонечко, — сказав Сашко й міцніше притиснув дівчину до себе. — Усе минає, сподівання на краще, можливо, трохи згасли, але якби не ця революція, то ми б ніколи не зустрілися.

— Тоді будемо вдячні Майдану за нашу незабутню й доленосну зустріч, — уже веселіше сказала дівчина. На її щоках з'явилися принадливі ямочки.

— Ось бачиш! У всьому, що стається, можна знайти й гарне. Головне — уміти це помічати, знаходити серед темряви хоча б маленький світлий промінчик.

— Ти маєш рацію. Як завжди, — погодилася Соня.

Вона не раз помічала, що Сашко був набагато розсудливіший та мудріший, ніж вона сама. Можливо, так було тому, що він був старший за неї на сім років і мав більше життєвого досвіду, а можливо, тому, що працював із багатьма різними людьми. А що бачила вона у своєму житті? Вимираюче село, у якому залишалися люди, щоб доживати свого віку.

— Усе минає, але є вічні цінності, — Соню вивів із задуми низький голос Сашка.

— Наприклад?

— Кохання. А що ще — я покажу тобі ввечері.

— Як завжди? Біля річки? — запитала пошепки Софійка, і в її очах засвітилися грайливі іскорки.

— На нашому місці. Як завжди, — стисненим голосом промовив Сашко.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ